

BRANDSÄKERHETS- GUIDE FÖR BOSTADSAKTIEBOLAGET

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

pelastustoimi.fi

HUSBOLAGETS SÄKERHET ÄR ALLAS GEMENSAMMA ANGELÄGENHET

Var och en har ansvar för att agera omsorgsfullt.

Denna handbok har utarbetats för bostadshus som är skyldiga att utarbeta en räddningsplan, vilket inkluderar radhus, loftgångshus, höghus och andra liknande hus med tre eller fler bostäder. Termen syftar också på att dessa bostadshus ska ha en räddningsplan upprättad i enlighet med räddningslagen.

Handboken har utarbetats genom samarbete mellan räddningsverken.

För att göra handboken mer lättläst används termen bostadshus för att hänvisa till bostadshus som är skyldiga att utarbeta en räddningsplan, även om mer än ett bostadshus ingår i ett bostadsaktiebolag, ett fastighetsaktiebolag eller en helhet för besittning av bostäder som genomförts genom ett avtal om delning av besittningen.

Med bostadshusets ansvariga instans hänvisas till bostadsaktiebolagets styrelse, fastighetsaktiebolagets ansvariga instans och de personer som ansvarar för avtalet om delning av besittningen, eller i övrigt till de personer som ansvarar för bostadshus som är skyldiga att utarbeta en räddningsplan. Bostadshusets ansvariga instans ansvarar i sista hand för att trygga bostadshusets säkerhet, upprätta en räddningsplan eller vidta andra brandsäkerhetsåtgärder.

Bostadshusets ansvariga instans kan utse en säkerhetsansvarig till stöd för sig, men inte lägga ut sitt ansvar på den personen. Vissa säkerhetsfrågor kan genom avtal åläggas till exempel disponenten och serviceföretaget. Då är det bostadshusets ansvariga instans som ansvarar för att se till att de saker som nämns i avtalen genomförs. Räddningsverket stödjer bostadshusens ansvariga instanser i säkerhetsarbetet med hjälp av säkerhetskommunikation, säkerhetshandledning och säkerhetsövervakning.

Genom att konsultera *Brandsäkerhet - bostadsaktiebolagets handbok* kan du kontrollera att behövliga förberedelser har vidtagits med tanke på brand- och utrymningssäkerhet, incidenter och olyckor, samt frågor relaterade till befolkningsskyddet.

RÄDDNINGSPLAN

En sådan räddningsplan som krävs enligt räddningslagen ska upprättas för bostadshus med minst tre bostadslägenheter. Bostadsaktiebolagets styrelse ansvarar för utarbetandet, uppdateringen och kommunikationen av bostadshusets räddningsplan. Styrelsen kan, om den så önskar, lägga ut utarbetandet av räddningsplanen, men inte sitt ansvar kring detta.

Räddningsplanen är en viktig del av bostadshusets egen beredskap som syftar till att förebygga olyckor och skydda människor, egendom och miljö i farliga situationer.

Den är också en anvisning för boende och fastighetsanvändare om hur man bör agera i nödsituationer och självständigt förbereda sig för räddningsverksamhet.

Räddningsplanen ska innehålla följande:

1. Slutsatserna från faro- och riskbedömningen
2. Säkerhetsarrangemangen för byggnaden och de lokaler som används för verksamhet
3. Anvisningar för boende och andra personer för att förebygga olyckor och om hur man agerar vid olyckor och tillbud
4. Eventuella andra åtgärder i samband med objektets egen beredskap
5. Genomförande av den egna beredskapen under undantagsförhållanden och planering av ibruktage av skyddsrum
6. Vid behov måste hänsyn också tas till en användning av objektet som avviker från det normala och en tillfällig ändring av dess användningsändamål.

Ett viktigt steg i utarbetandet av räddningsplanen är att identifiera och bedöma riskerna.

Vid riskbedömning är det viktigaste att identifiera riskerna för det egna bostadsaktiebolaget till exempel utomhus, inomhus, i den verksamhet som bedrivs i fastigheten eller på grund av orsaker som beror på verksamhet utanför fastigheten. När riskerna har identifierats överväger man vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga riskerna och för att förbereda sig inför dem. Utifrån riskbedömningen ska en plan upprättas med anvisningar för eventuella olycksituationer.

Mer information om räddningsplanen finns på räddningsverkets webbplats

En räddningsplan utarbetas inte för myndigheterna, utan för att garantera och förbättra säkerheten för de boende i huset och andra som är verksamma där.

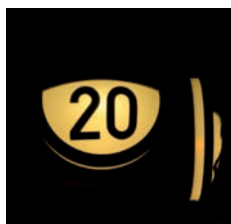
Det är viktigt att upprätta en räddningsplan med beaktande av just det egna bostadsaktiebolagets särdrag, även om man använder sig av färdiga planmallar.

GÅRDS- OCH UTOMHUSOMRÅDEN

I en nödsituation är det viktigt att hjälpen hittar och kommer fram så snabbt som möjligt.

Adressmarkeringar och tillträde till byggnader

Fastighetens adressnummer måste finnas på en synlig plats på fastigheten så att det lätt kan ses även när det är mörkt.

- Närmare anvisningar finns i kommunens byggnadsordning.

Kontaktuppgifter för fastigheten

Ett höghus ska på en synlig plats ha kontaktuppgifterna till serviceföretaget, disponenten eller någon annan person som räddningsmyndigheten kan kontakta för att utan dröjsmål och kostnadsfritt få tillträde till byggnaden dygnet runt.

Utomhusområdets säkerhet

Som en del av kartläggningen av bostadsaktiebolagets risker ska även gårds- och utomhusområden inspekteras. Man ska sträva efter att eliminera olycksrisker, och till exempel skador orsakade av en eventuell storm bör förebyggas.

- Tillräcklig belysning gör det säkert att röra sig även när det är mörkt och minskar samtidigt risken för vandalism.
- Att halka är en mycket vanlig olycka. Tillräcklig sandning och andra halkskyddsåtgärder på gårdsområden och gångvägar är viktiga för att förbättra säkerheten för de boende, men också för att underlätta räddningsverkets verksamhet vid en olycka.
- Underhåll av lekutrustning och utemöbler är viktigt för att det ska vara säkert att vistas på gården.
- Dåligt underhållna träd bör tas ner, eftersom de kan utgöra en risk i kraftiga vindar. Det lönar sig också att observera om det finns några föremål på gårdsplanen som kan lossna i hård vind och orsaka skador.
- På vintern ska bostadsaktiebolaget se till att snö och is som packas på taken inte utgör en fara för konstruktionerna eller, när den faller från taket, för dem som rör sig i området. Taksikotningen bör planeras i förväg tillsammans med serviceföretaget, så att åtgärder kan påbörjas snabbt om situationen så kräver. Vid behov bör man begränsa möjligheten att röra sig i närheten av byggnaden så att snö eller is som riskerar att falla inte kan skada människor eller fordon.

Sopskjul och avfallskärl

Avfallskärl och sopskjul är vanliga mål för anlagda bränder. Spridning av brand ska förhindras antingen genom lämpliga säkerhetsavstånd eller genom strukturella lösningar. Ur räddningsmyndighetens synvinkel är varje byggnad en produkt av sin egen byggtid, men i ett bostadshus är det skäl att kontrollera i försäkringsbolagets skyddsanvisningar vilka säkerhetsavstånd som krävs.

Till exempel kan följande avstånd betraktas som vägledande:

4 meter från byggnader

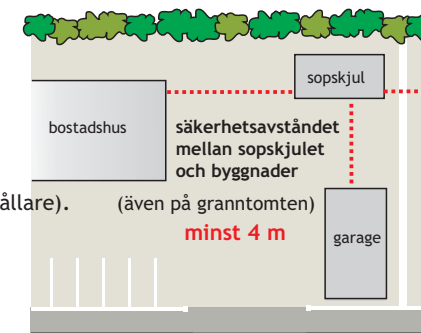
- enskilda avfallskärl på 240 och 600 liter
- avfallskärl av metall
- underjordbehållare/djupkärl (t.ex. Molok-behållare).

6 meter från byggnader

- rader av flera avfallskärl
- rullpallar för kartong

8 meter från byggnader

- sopskjul utan sektionering (vid nybyggen)
- växelflak (öppna flak) med brandfarligt material

När man bygger nära tomtgränsen ska hänsyn tas till brandskyddet och säkerhetsavståndet till intilliggande byggnader.

Räddningsväg

Räddningsvägar är sådana vägar på bostadshusets tomt som är lämpliga för räddningsfordon och som krävs i bygglovet. Alla fastigheter har inte en räddningsväg. Om fastigheten har en sådan räddningsväg som krävs i bygglovet ska den och dess lyftplatser alltid hållas i körbart skick. Den får inte blockeras av till exempel bilar, körhinder eller snöhögar. Räddningsvägen ska märkas ut enligt vägtrafiklagen.

Räddningsvägsmärkning får endast användas på en räddningsväg som angetts i bygglovsdokumenten.

Det finns vissa krav på räddningsvägar till exempel i fråga om bredd och bärkraft. Inga andra rutter får märkas ut som räddningsvägar. I oklara fall kan bygglovsdokumenten användas för att kontrollera om rutten är en officiell räddningsväg eller inte.

- Mer information om räddningsvägar finns på räddningsverkets webbplats.

**Pelastustie
Räddningsväg**

Exempel på korrekt märkning av räddningsväg.

Informationsskylt

Det är bra om tomten är försedd med en informationsskylt när det finns flera byggnader på tomten och alla byggnader inte gränsar till gatan eller dess omedelbara närhet. Tomten bör vara försedd med en informationsskylt även när tomtens räddningsvägsarrangemang avviker från det vanliga eller är svåra att uppfatta.

Informationsskylten ska placeras i början av den körväg som leder till tomten, och den ska vara synlig också i mörkret.

Om det finns flera körvägar till tomten ska de alla vara försedda med informations-skytlar. I kvarteret ska alla byggnader vara försedda med en informationsskylt om hela kvarterets arrangemang.

Skylden ska vara tillräckligt stor så att man kan se huvudpunkterna utan att stiga ur bilen, dock minst 700 x 700 mm. Storlekskravet på informationsskylten påverkas till exempel av skyltens placering och betraktningsavståndet från körbanan. Bokstävernans höjd på informationsskylten ska vara minst 100 mm.

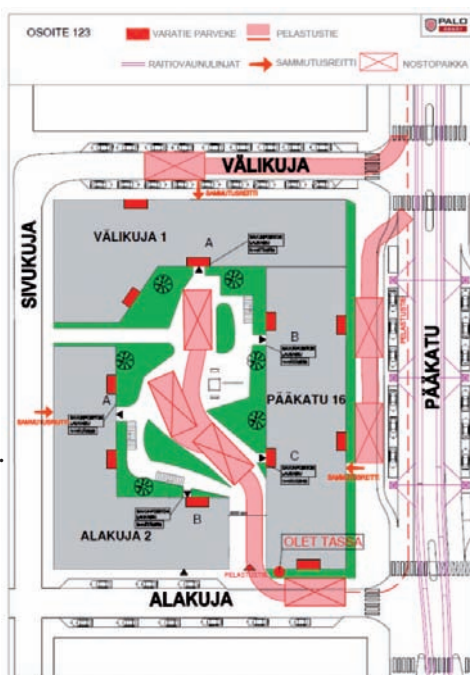
Informationsskylten ska utgå från betraktningsriktningen, inte enligt väderstreck.

Av informationsskylten ska framgå:

- placeringen av byggnaderna
- gatuadresser
- infarter i området
- "du är här"-punkten
- trapphus
- släckningsvägar till källarutrymmena
- akutvårdsenhetens rutter
- räddningsvägar och deras lyftplatse

Dessutom ska eventuella viktbegränsningar på körbanorna märkas ut. (se modell för en informationsskylt).

En informationsskylt krävs oftast i bygglovet eller när byggnaden är färdigställd. Informationsskylten kan också läggas till på eget initiativ för att förbättra tillgängligheten till fastigheten.

ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA UTRYMMEN

I bostadshus ska man se till att försöka förhindra brand- och olycksrisker och att utrymnings- och räddningsarbete kan utföras på ett säkert sätt i händelse av en olyckssituation.

Med allmänna och gemensamma utrymmen i ett bostadshus avses trapphus, klubbrum, gemensamma bastur och tvätttrum, tvättstugor, torkrum, förrådsutrymmen, garage och tekniska utrymmen. Allmän renlighet och ordning samt adekvata bruksanvisningar, till exempel i tvättstugor, ökar säkerheten.

Användningsändamålet för byggnaden och dess delar

Byggnaden och dess delar ska användas i enlighet med bygglovet. Till exempel får ett garage inte användas som förrådsutrymme eller ett kontorsutrymme som bostad utan en ansökan om ändring av utrymmets användningsändamål. En ändring av användningsändamålet kräver vanligtvis en ansökan om bygglov. Om du är osäker om utrymmets användningsändamål eller verksamhetens ändamålsenlighet, kontakta byggnadstillsynen i ditt område.

Trapphus, källar- och vindskorridorer

Trapphuset är den viktigaste och oftast säkraste utgången för lägenheterna, och man får inte förvara saker där. I en nödsituation blockerar sakerna utrymningsvägarna och äventyrar säkerheten för både de boende i huset och räddningspersonalen. Trapphusen bör ha våningsnumret tydligt angett. Närmare anvisningar finns i kommunens byggnadsordning.

Alla saker, såsom barnvagnar, rollatorer och dörmattor, försvårar utrymning och räddningsåtgärder. Saker i trapphuset är också ett lätt mål för en potentiell pyroman, och när sakerna brinner ger de upphov till stora mängder giftig rök som snabbt fyller trapphuset.

Förvaring av saker i trapphuset innebär inte utplacering av vanliga anslagstavlor, dörrdekorationer eller bostadsaktiebolagets dörmattor i trapphuset. Dessa anses inte negativt påverka utrymnings säkerheten eller utgöra en betydande risk för brand-säkerheten.

Tekniska utrymmen

I de tekniska utrymmena finns ofta till exempel elcentralen, värmedistributionsrummet, jordvärmepumpen, oljebrännaren, vattenmätaren och ventilationsanordningen. Tekniska utrymmen är inte avsedda som förrådsutrymme och inga överflödiga saker får förvaras där. I de tekniska utrymmena får man förvara endast en liten mängd saker som behövs för underhållet av utrustningen, såsom utbytesluftfilter i ventilationsmaskinrummet. Överflödiga saker i elcentralen ökar avsevärt risken för antändning och spridning av brand.

Gemensamma förrådsutrymmen

Lös egendom ska förvaras antingen i ett anvisat förvaringsutrymme avskilt från fastigheten eller inne i bostäderna. Om bostadsaktiebolagets regler tillåter det kan en uppsättning bildäck förvaras i det bostadsspecifika nätförrådet. När däck brinner bildas extremt tät rök och det är ofta svårt att släcka brinnande däck. Inga brännbara vätskor, flytgas eller andra brännbara gaser får förvaras i gemensamma vindsutrymmen, nätförråd eller källarförråd.

Förvaring av brandfarliga vätskor och gaser i bostadshus

Tabellen anger de maximala mängderna kemikalier som får förvaras i olika utrymmen.

Utrymme	Brandfarliga vätskor och aerosoler t.ex. bensin, sprejfärg, olja, dieselolja	Flytgas
Bostadslägenhet	total 25 liter	25 kg
Vind eller källare	Nej	Nej
Separat förvaringsutrymme	total 50 liter	50 kg

Förvaring av flytgas och andra brandfarliga gaser som är tyngre än luft är förbjuden i källare, på vindar och i andra liknande utrymmen i byggnader.

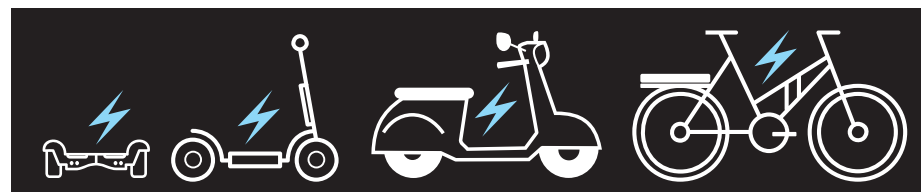
Märkningar

Huvudavstängningarna för el, vatten och gas ska vara tydligt märkta även utomhus. Till exempel i händelse av vattenskador är det viktigt att vattnet kan stängs av så snabbt som möjligt. Ju tydligare märkningarna är, desto snabbare kan man hitta avstängningen. Om byggnaden har ett solcellssystem måste man se till att det finns lämpliga märkningar och säkerhetsanvisningar även för detta.

Räddningsverket är inte bekant med fastigheten sedan tidigare.

Med tydlig märkning kan man dock snabbt hitta till exempel huvudavstängningen för vattnet.

Förvaring och laddning av eldrivna färdmedel i bostadshus

Det väsentliga i fråga om förvaring, användning och laddning av elcyklar och eldrivna färdmedel (t.ex. elsparkcyklar och elskotrar) är att följa instruktionerna från tillverkaren.

Ur brandsäkerhetssynpunkt är det ytterst viktigt och rekommenderat att laddningen sker på ett kontrollerat sätt så att det är möjligt att reagera på felsituationer. Cykelförrådet ska utgöra en separat brandsektion eller vara placerad i en byggnad som är separat från bostadshuset. I förrådet som helhet ska brandbelastningen hållas på ett minimum och den omedelbara laddningsmiljön bör till och med vara helt tom.

En enhet med ett litiumjonbatteri eller själva batteriet ska förvaras vid normal rumstemperatur och helst inte i direkt solljus. De elektriska installationernas lämplighet för laddning måste också säkerställas.

Vid laddning och förvaring av batterier rekommenderas primärsläckningsutrustning och brandvarnare (kontrollera skyddsanvisningarna från försäkringsbolaget). Det bästa släckmedlet vid primärsläckning av en batteribrand är tillräckligt med vatten eller en skumsläckare.

Att släcka en batteribrand kan vara mycket utmanande.

Vid brand ska man lämna lokalen, stänga dörrarna och ringa nödnumret 112. Man kan försöka sig på en första släckningsinsats om det är möjligt utan att utsätta sig för fara.

TUKES har en bra guide med mer information om säker användning av litiumjonbatterier: *Säker användning av litiumjonbatterier - Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)*

Garage

Lokaler som definierats som garage är avsedda för förvaring av motorfordon och deras säkerhetsarrangemang är planerade uttryckligen med tanke på detta ändamål. Garage är inte heller konstruerade för att motstå effekterna av brand orsakade av brännbara kemikalier eller stora mängder saker.

Förutom motorfordon kan man förvara saker i enlighet med lokalens användningsändamål i garaget. När det gäller förvaring av andra saker ska det alltid bedömas separat om förvaringen ökar risken för brand eller annan olycka eller försvårar räddningsåtgärder. Det rekommenderas dock att inget annat än fordon förvaras i garaget

Brännbara vätskor och gaser får förvaras i garaget enligt tabellen nedan:

Restriktionerna för förvaring av kemikalier är garagespecifika, inte bilplatsspecifika.		
BENSIN 60 L	DIESEL 200 L	FLYTGAS 25 KG

Bränslet i fordonstanken räknas inte med i förvaringsmängderna.

Om laddningsstationer för elfordon har installerats eller kommer att installeras i ett befintligt garage ska räddningsverket ha möjlighet att koppla bort alla laddningsstationer på ett och samma ställe, till exempel från en säkerhetsbrytare eller från huvudbrytaren vid laddningsstationerna.

- Det utrymme som är avsett för laddning ska vara lättåtkomligt utifrån och märkas ut.
- För objektet ska upprättas separata instruktioner för räddningsverksamheten och med tanke på primärläckningsåtgärder som vidtas på eget initiativ. Anvisningen placeras på en synlig plats längs släckningsvägen.

- Om brandsäkerheten vid laddningen av elbilar har Räddningsverkens partnerskapsnätverk utarbetat en gemensam anvisning om garagens brandsäkerhet, som finns på räddningsverkens webbplats pelastuslaitokset.fi.

Brandsektionering

Syftet med brandsektionering är att begränsa brandens och rökens spridning i byggnaden.

Genomförandet av brandsektioneringen grundar sig på byggnadsföreskrifterna och utgår från byggnadens utrymmen och deras användningsändamål. I en bostadsbyggnad är varje bostad sin egen separata brandsektion. Trapphuset i ett höghus utgör också en separat brandsektion. Andra brandsektioner omfattar vanligtvis vindar, källare, förvaringsutrymmen, tekniska utrymmen, skyddsrum, soprum och garage.

I radhus förutsätts numera (efter 1990) att den bostadsspecifika brandsektioneringen sträcker sig ända upp till yttertak. I äldre radhus bör en brandsektionering av vindsbjälklaget genomföras till exempel i samband med takrenovering.

Dörrarna mellan brandsektionerna (t.ex. dörrarna till höghuslägenheter) ska vara branddörrar.

En branddörr identifieras vanligen genom en typgodkännandemärkning på dörrrens gångjärnssida. Branddörrar, förutom lägenhetsdörrar, ska vara självstängande och låsande. Branddörrar ska hållas stängda om de inte är försedda med automatisk stängningsanordning.

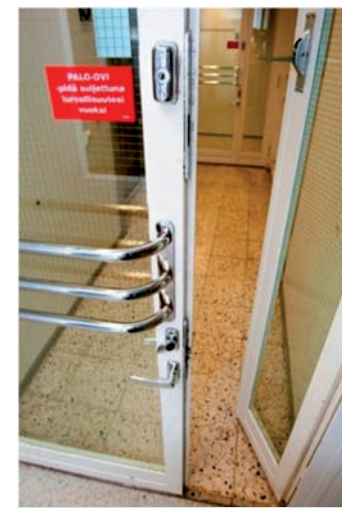
Brandsektionerande konstruktioner ska vara hela och i gott skick. Olika kablar och rör kan passera från en brandsektion till en annan, men genomföringarna måste tätas för att motsvara de omgivande konstruktionernas brandsektioneringsklass.

Skicket på lägenhetsdörrar som fungerar som branddörrar bör särskilt uppmärksammas när det gäller gamla dörrar. Faktorer som indikerar ett behov av att byta ut eller underhålla en lägenhetsdörr är till exempel slitage eller brott på dörrtätningarna, annat glapp eller uppenbara skador på dörren eller dess tillbehör, såsom brevlådan. Det rekommenderas också att man byter ut lägenhetsdörrarna om lägenhetsdörren består av en kombination av två dörrblad och det yttre dörrbladet enligt märket för typgodkännande har angetts som brandsäkert i endast 15 minuter.

Elapparater

Installation och underhåll av elapparater i allmänna utrymmen (t.ex. tvättmaskiner eller manglar) måste utföras i enlighet med tillverkarens anvisningar. Belysningen i allmänna utrymmen måste underhållas ordentligt och trasiga glödlampor måste bytas ut utan dröjsmål för att förhindra nya felsituationer. Lokaler med elapparater rekommenderas vara utrustade med brandvarnare (utom i fuktiga utrymmen) och primärläckningsutrustning.

Det är viktigt att alla som bor i fastigheten vet var fastighetens huvudströmbrytare och huvudvattenavstängning är placerade, hur man använder dem och hur man kommer åt dem i en nödsituation. I räddningsplanen bör de boende även instrueras om vad de ska göra om en vattenskada uppstår i deras egen lägenhet.

En branddörr som lämnas öppen fyller ingen funktion vid brand.

TEKNIK

Brandsäkerheten i bostadshus kan förbättras genom ett antal tekniska lösningar.

Alla de lösningar som beskrivs i handboken kan inte nödvändigtvis hittas i ditt eget hus, men riktlinjerna ska tillämpas på den befintliga situationen.

Ventilationskanaler och ventilationsutrustning

Bostadshusets ventilationskanaler ska rengöras så ofta att de inte utgör någon brandrisk. Rekommenderat rengöringsintervall för ventilationskanaler är 10 år. Övrig ventilationsutrustning ska underhållas regelbundet enligt tillverkarens anvisningar.

Ventilationen stoppas till exempel vid brand eller om en kemikalieolycka har inträffat i närheten. I samband med nödstoppknappen för ventilationen ska det finnas angivet vilka delar av fastigheten som berörs av nödstoppet (gemensamma utrymmen/bostäder).

Om bostadshuset har mekanisk ventilation finns det oftast en nödstoppsbrytare för ventilationen i trapphuset. Brytaren ska vara synligt märkt och de boende ska informeras om dess placering och funktion, till exempel i instruktionerna i räddningsplanen.

Om bostadshuset har en restaurang eller ett professionellt kök ska behovet av att rengöra fettkanalerna i köket regelbundet kartläggas och kanalerna rengöras efter behov. Rekommenderat rengöringsintervall är i princip 1 år. Filter bör rengöras regelbundet, vanligtvis varje vecka eller varje månad. Övriga ventilationskanaler och utrustning i restaurangen bör också rengöras årligen. Man bör komma överens om och tydligt registrera ansvarsfördelningen i fråga om underhållet.

Eldstäder och sotning

Alla eldstäder som är i bruk i bostadshuset ska sotas årligen. Sotningen säkerställer att rökkanalen är tät och avlägsnar eventuella förbränningsrester från eldstäder och rökkanaler som kan utgöra en brandrisk. Bostadshusets ägare och innehavare samt verksamhetsutövaren ska se till att stegar, takgångarnas olika delar och taksäkerhetsutrustningen hålls i ett sådant skick att sotningsarbetet kan utföras på ett säkert sätt.

Bostadshusets ägare och innehavare samt verksamhetsutövaren beställer och kommer överens om sotning med det sotningsföretag de väljer. På begäran ska ett skriftligt sotningsintyg uppvisas för räddningsmyndigheten.

Primärsläckningsutrustning

Handbrandsläckare

Handsläckare ska med två års intervall inspekteras av ett handbrandsläckarföretag. Om brandsläckarna blir utsatta för fukt, vibrationer, temperaturvariationer eller frost ska de inspekteras årligen.

Det finns olika typer av handbrandsläckare för olika ändamål, men de vanligaste brandsläckarna i varma utrymmen är antingen pulversläckare eller skumsläckare.

Den vanligaste storleken på handbrandsläckare i allmänna utrymmen är 6 kg och dess effektklass måste vara tillräcklig. Handbrandsläckaren ska placeras längs utgången och på en höjd som gör det enkelt att lyfta den från ställningen.

Snabbbrandpost

En snabbbrandpost är en primärsläckare som är kopplad till vattenledningsnätet och som bör underhållas i enlighet med tillverkarens anvisningar. Snabbbrandposter är avsedda att användas av de boende för primärsläckning. Det skulle vara bra om alla bekantade sig med användningen av snabbbrandposter om det finns sådana i bostadshuset.

Solei

Om byggnaden har ett solesystem måste lämpliga märkningar och säkerhetsanvisningar säkerställas även för detta.

Apparater som ökar brandsäkerheten

Om bostadshuset har säkerhetsteknik ska apparaterna underhållas och testas enligt tillverkarens anvisningar. Det rekommenderas att man för bok över all service och underhåll av apparater.

Brandvarnare

Varje lägenhet ska enligt räddningslagen ha brandvarnare

Ansaret för brandvarnarna och deras underhåll har övergått från de boende till fastighetens ägare.

Primärsläckningsutrustning bör också placeras ut i tekniska utrymmen och eventuella affärslokaler.

Brandvarnarens funktion ska säkerställas med hjälp av regelbundna tester, till exempel varje månad.

Byggnadens ägare har en skyldighet att se till att det finns tillräckligt många brandvarnare och att de fungerar samt har det regelbundna och planmässiga underhålls- och driftsansvaret för dem. De boende ansvarar för att utan dröjsmål informera byggnadens ägare om fel i brandvarnarna.

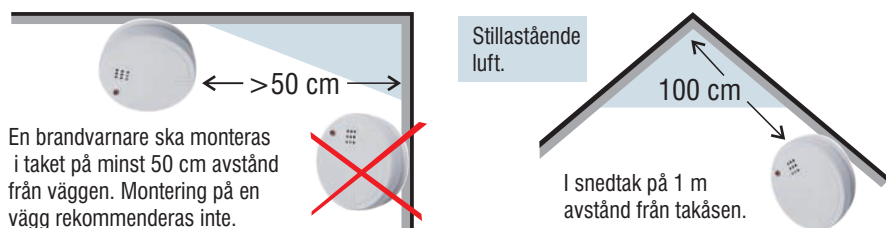
I slutet av sin livslängd måste en brandvarnare bytas ut även om testknappen indikerar att den fungerar.

Byt ut brandvarnaren senast vid 10 års ålder, om inte tillverkaren har angett en kortare livslängd. Livslängden beräknas från tillverkningsdatumet (anges på brandvarnaren). Räddningsverket rekommenderar att brandvarnaren märks med sista användningsår. Följ tillverkarens anvisningar.

Brandvarnarens placering

Placera brandvarnaren i mittdelen av taket, på minst 50 cm avstånd från väggen, takbjälkar eller andra hinder så att röken så lätt som möjligt och utan hinder kan nå brandvarnaren, eftersom rök och värme stiger uppåt. Vid placeringen bör man också beakta att larmljudet kan höras.

Placera inte brandvarnaren i närheten av ventilationsventiler. För att undvika onödiga larm bör brandvarnare inte placeras i närheten av en spis, kokplatta, ugn, brödrost, bastu, ett badrum eller en eldstad. Damm som samlas på brandvarnaren kan också lätt utlösa onödiga larm. Följ installations- och bruksanvisningarna!

Hur många brandvarnare behövs det?

En bra princip är att installera en brandvarnare i varje sovrum och längs de rutter som kan användas för att ta sig ut.

Bostaden ska ha minst en brandvarnare per varje påbörjad 60 m². Detta gäller varje våningsplan i bostaden samt källarplan och vindar i anslutning till dessa.

I bostäder som har en eldstad rekommenderas dessutom att man också installerar en kolmonoxidvarnare.

En brandvarnarens viktigaste uppgift är att varna för en begynnande brand.

TIPS: Om man installerar en brandvarnare med 10 års batteri behöver man inte byta batteriet årligen.

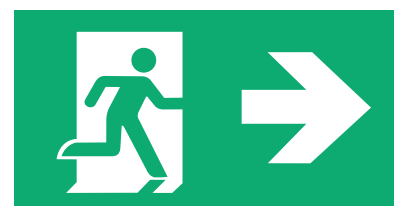
Anläggningar anslutna till larmcentralen

För en brandlarms- och släckningsanläggning som är ansluten till larmcentralen ska det upprättas ett underhålls- och serviceprogram och föras en underhållsloggbook. Med larmanläggningen görs ett månatligt testlarm till larmcentralen.

Regelbundna inspektioner ska utföras vart tredje år av en besiktningsrörelse som godkänts av Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes). Eventuella fel och brister som noteras i samband med inspektionerna ska åtgärdas så att anläggningen fungerar som den ska.

Markering och belysning av utrymningsvägar

Om markering av utrymningsvägarna är ett villkor för bygglovet så måste de i allmänhet vara upplysta. Med märkningen anges utrymningsriktningen. Ett underhålls- och serviceprogram görs upp för belysningen längs utrymningsvägarna.

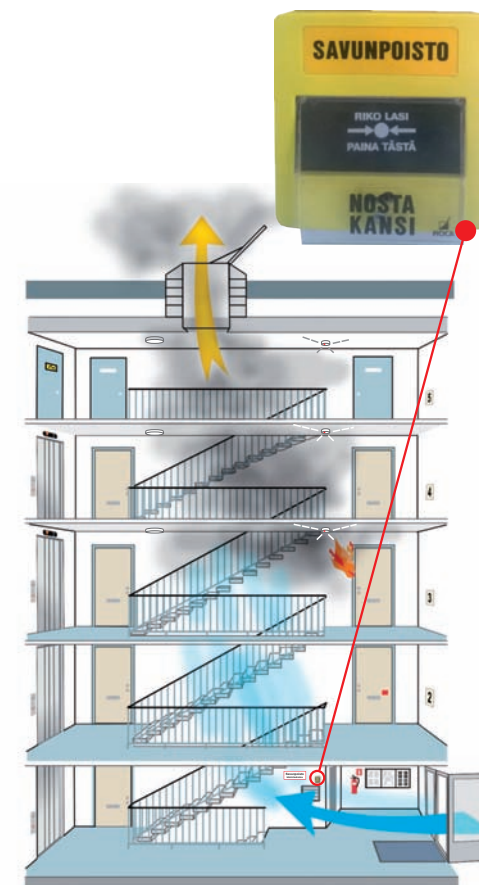

Rökluckor eller rökventilation

I en nödsituation är rökventilationen avsedd att användas av räddningsverket.

Bruksanvisningen för luckorna eller utrustningen samt luckornas verkningsområden ska vara tydligt markerade på användningsplatsen.

Rökventilationen ska provköras årligen, dvs. luckor eller liknande ska öppnas och funktionsskicket kontrolleras i enlighet med systemets underhålls- och serviceprogram.

SKYDDSRUM OCH TAGANDE AV SKYDD

Skyddsrum är konstruerade för att skydda människor mot effekterna av väpnade angrepp såsom effekterna av explosioner, splitter, kollapsande byggnader, tryckvågor samt mot strålning och giftiga ämnen.

Metoder för att skydda befolkningen är: frivillig förflyttning till säkrare områden, evakuering av befolkningen på myndigheternas uppmaning, att ta skydd inomhus, bygga tillfälliga skydd eller att ta skydd i skyddsrum. För att skydda befolkningen utnyttjas alla åtgärder, var och en på ett ändamålsenligt sätt.

Skyddsrum som har uppförts i eller i närheten av byggnaden är i första hand avsedda att skydda människor som bor, arbetar eller annars uppehåller sig i byggnaden. Dock kan vem som helst som behöver det ta skydd i ett skyddsrum såvida hen inte äventyrar säkerheten för de andra som tagit skydd där.

Skyddsrum är avsedda för att skydda människor. Sällskapsdjur ska skyddas inomhus, till exempel i byggnadens lägenheter. Ett undantag är ledar- och assistanshundar som ska släppas in i skyddsrummet tillsammans med den person som de assisterar.

Skyddsrummet måste ställas i ordning och vara klart att användas inom 72 timmar efter en bestämmelse från myndigheterna.

Efter att skyddsrummet har tagits i bruk så tar man skydd på uppmaning av räddningsmyndigheten. Befolkningen informeras om en hotande fara och om att faran upphört genom myndigheternas varningssystem.

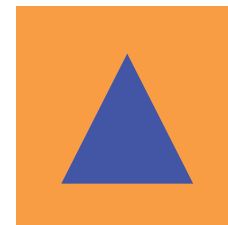
Ibruktagningen och användningen skyddsrummet planeras som en del av räddningsplanen, som byggnadens innehavare har ansvaret för. Då planeras skyddsrumsvs vilka material och personresurser som behövs samt vilka åtgärder som ska vidtas. Ibruktagningen och användningen av skyddsrummet görs i praktiken av de personer som verkar i byggnaden. Närmare information finns i en publikation om användning och ibruktagande av skyddsrum (publiceras under 2025).

Det är byggnadens ägare som ansvarar för att hålla skyddsrummet i skick.

- Skyddsrummets funktionsskick ska kontrolleras minst en gång vart tionde år. I inspektionsprotokollet gör enhetsvisa anteckningar om granskningen av funktionsförmågan (inkl. täthetsprov).
- För att utrustning och apparater ska hållas i funktionsdugligt skick krävs regelbundet underhåll i enlighet med tillverkarens bruks- och underhållsanvisningar. Underhållet utförs oftast årligen. Anvisningarna förvaras vanligen i närheten av apparaterna. I samband med underhållet är det bra att använda ventilationsanordningarna i mer än fem minuter och med ventilerna fullt öppna.
- Skyddsrummets funktionsskick ska upprätthållas med beaktande av de krav som gäller för skyddsrumstypen.

Under normala förhållanden kan skyddsrummet till exempel användas som förrådsutrymme. Kemikalier som kan orsaka luktolägenheter i skyddsrummet får inte förvaras där. Vid användning av skyddsrummet under normala förhållanden måste man se till att konstruktionerna inte skadas och att den utrustning som ingår i skyddsrummet förblir funktionsduglig. Skyddsrum används inte vid till exempel olyckor med farliga ämnen under normala förhållanden.

Den internationella symbolen för befolkningsskydd, en blå triangel mot en orange bakgrund, visar människor utanför byggnaden var det finns ett skyddsrum. Symbolerna monteras senast i det skede då befolkningsskyddet tas i bruk.

MINIMERA RISKERNA OCH BO SÄKERT

Den boende är expert på säkerheten i sitt eget hem och ansvarar genom sitt eget agerande för att boendet är tryggt.

FAKTA

- Årligen inträffar 3 000 bränder i bostadshus. .
- Mer än två tredjedelar av alla bostadsbränder beror på människans eget felaktiga agerande eller på en elapparat.
- Bränderna uppkommer inte av sig själva.
- I Finland inträffar årligen en miljon olycksfall och i dem avlider 2 700 personer.

Av alla olycksfall inträffar 75 procent hemma och under fritiden. Barn under 10 år råkar oftast ut för olyckor hemma och ute på den egna gården. Äldre människors fallolyckor beror på att man halkar, snubblar eller faller.

OLYCKOR KAN FÖRHINDRAS GENOM SMÅ ÅTGÄRDER

Det bästa sättet att förhindra olyckor är att göra upp planer och vidta åtgärder för att förebygga dem.

Ansvaret för brandvarnarna och deras underhåll har övergått från den boende till fastighetens ägare.

Byggnadens ägare har en skyldighet att se till att det finns tillräckligt många brandvarnare och att de fungerar samt har det regelbundna och planmässiga underhålls- och driftsansvaret för dem.

De boende ansvarar för att utan dröjsmål informera byggnadens ägare om fel i brandvarnarna. Byggnadens ägare har rätt att få tillträde till lägenheten för att inspektera en brandvarnares skick.

Den boende ansvarar för att testa att brandvarnaren fungerar.

Kylmälaitteet

- Säkerställ tillräcklig ventilation runt kylen och frysen.
- Dammsug regelbundet även bakom enheten! Dra ut stickkontakten ur vägguttaget under dammsugningen.

Spisar och ugnar

- Lämna inte ugnen eller kokplattor på obebakade.
- Bryt alltid strömmen efter användning. Se till att det inte finns något brandfarligt material på eller i närheten av spisen.
- Du kan skaffa en timer eller en spisvakt till spisen.
- Rengör spisfläkten regelbundet.

Tvätt- och diskmaskiner

- För att minimera brand- och vattenskador, lämna inte tvättmaskinen på obebakad.
- Rengör luddfiltret regelbundet.
- Skydda enheten från vattenstänk.
- Stäng av kranen efter användning.

Belysningsarmaturer

- Följ installations- och bruksanvisningarna för armaturerna. Observera avstånden till brandfarliga material, såsom gardiner.
- Byt ut brända eller blinkande lysrör omedelbart.
- Byt inte ut lampan mot en lampa över rekommenderad effekt.
- Pidä valaisimet puhtaina pölystä.
- Fäst de väggmonterade armaturerna ordentligt så att de inte faller ner, till exempel på sängen eller i soffan.

Laddningsbara apparater

- Håll apparaten under uppsikt medan den laddas.
- Var uppmärksam på eventuell onormal uppvärmning av apparaten och laddaren.
- Använd endast laddare som godkänns av apparatens tillverkare för laddning.
- Dra ut laddaren ur vägguttaget efter användning.
- Ta felaktig utrustning ur bruk omedelbart.

Elelement

- Placera elementet så att det inte kan falla omkull.
- Placera inte elementet för nära gardiner, möbler eller något lättantändligt.
- Torka inte tvätt på elementet och täck inte över det med något.
- Se till att inget faller ner på eller välter över elementet.
- Välj helst värmare med låga ytemperaturer.

Bastu

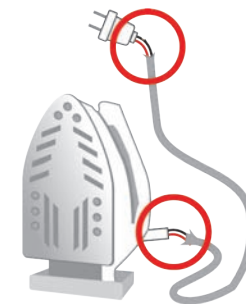
- Det är förbjudet att torka kläder och annat brännbart material ovanför och i närheten av bastuugnen
- Se till att det inte finns något brandfarligt i närheten av bastuugnen när du börjar värma den.
- Bastuugnen måste installeras enligt tillverkarens anvisningar.
- Förvara inte saker i bastun. Om bastun inte används för bastubad måste bastuugnenssäkring tas loss eller kopplas från så att den inte av misstag slås på.
- Reparera resistorer och reglage som är trasiga eller fungerar dåligt.

Det är förbjudet att torka kläder och annat brännbart material ovanför eller i närheten av bastuugnen

Användning av elapparater

De flesta eldsvådor orsakas av mänsklig verksamhet. Olyckor orsakas inte bara av elapparater som är i dåligt skick eller fått bristande underhåll, utan också av att de används på ett sätt som inte är i enlighet med bruksanvisningen och på grund av att man glömmer att stänga av apparaterna. Olika säkerhetsanordningar, såsom timers, finns också att få för elapparater. Överväg om du behöver säkerhetsanordningar i ditt eget eller din närståendes hem.

- Läs bruksanvisningarna för apparater före användning och installation.
- Följ bruksanvisningarna och spara dem för framtida bruk.
- Placera apparaterna rätt. Lämna tillräckligt med utrymme runt enheten för luftcirkulation och blockera inte ventilationshål.
- Ta reda på var huvudströmbrytaren finns på elpanelen i din lägenhet.

Levande ljus

Ljus får inte brännas utan övervakning. De måste placeras på en plats där det inte finns något brandfarligt material i närheten och där de inte kan falla. Batteriljus skapar stämning på ett säkert sätt.

Rökning

Bostadsaktiebolagets ordningsregler kan innehålla närmare regler för rökning. Följ anvisningar och föreskrifter för hantering och användning av eld.

Reservförråd

Reservförrådet säkerställer att vardagen fungerar även om de normala tjänsterna inte är tillgängliga på ett tag. Situationer där reservförrådet kan behövas är till exempel vid egen eller en familjemedlems sjukdom, störningar i butikernas verksamhet eller en situation som kräver att man tar skydd inomhus eller i ett skyddsrum.

Det rekommenderade reservförrådet ska åtminstone alltid omfatta vatten och mat, nödvändiga hushållsartiklar och personliga läkemedel för minst några dagar.

Observera även följande!

- En defekt apparat måste repareras eller tas ur bruk.
- Säkerställ tillräcklig luftcirkulation för elapparater.
- Välj en fast elinstallation hellre än en skarvsladd.
- Endast lågeffektenheter får anslutas till en skarvsladd med flera uttag.
- Skarvsladdar får inte kopplas ihop.
- Anlita en yrkesutbildad person för elinstallationer.
- Låt installationer som är i dåligt skick eller på annat sätt tvivelaktiga granskas.
- Vid grillning på balkongen följ husbolagets ordningsregler och grillens bruksanvisning.

Anlita en yrkesutbildad person för elinstallationer.

GÖR SÅ HÄR VID EN ELDSVÅDA

Vid en eldsvåda måste man kunna utrymma byggnaden snabbt och säkert. Ens egen kunskap och förhandsplanering är avgörande för en säker utrymning.

- Släck den begynnande branden om du kan göra det på ett säkert sätt.
- Rädda alla som befinner sig i bostaden.
- Stäng dörrar och fönster då du avlägsnar dig. Dörren mot trapphuset måste absolut stängas. På så sätt förhindrar du att elden sprider sig.
- Ring nödnumret 112 när du befinner dig på en säker plats.
- Visa brandkåren vägen till platsen.

Om det finns rök i trappuppgången

- Ring nödnumret 112 och försäkra dig om att en nödanmälan har gjorts. Ange i vilken bostad du befinner dig.
- Om det kommer in mycket rök i rummet, rör dig lågt nere. Ta dig ut på balkongen eller till ett öppet fönster för att få frisk luft.
- Ropa på hjälp, vifta med ett klädesplagg eller blinka med lampor så att brandkåren märker dig.

Innan du kan använda appen måste du först lägga in ditt eget telefonnummer.

Om nödnumret skulle vara tillfälligt upptaget - lägg inte på! Samtalen besvaras så fort som möjligt och i den ordning de kommer in.

Om situationen på olycksplatsen förändras avsevärt efter nödsamtalet informera nödcentralen om detta.

Vi rekommenderar att du laddar ner appen 112 Suomi i din telefon. När du använder appen för nödanmälan, överförs din platsinformation automatiskt till nödcentralen och hjälpen kommer snabbare fram. Till appen får du också varningsmeddelanden.

Mer information om hur man ringer nödnumret finns på www.112.fi.

Ytterligare information får du från räddningsverkets webbsida och sociala medier.

**Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto**

pelastustoimi.fi